

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Quæst. II. De Conceptione, Naivitate & Infantiâ Christi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

Congruentia in initio matrimonii.

Congruentia porro in initio matrimonii est multiplex. Inter ceteras sunt hæc. Tum ut confuleretur samæ B. Virginis, ipsiusque Christi, ne scilicet putaretur genitus ex fornicatione vel adulterio. Tum ut B. Virgo haberet Josephum custodem & testem suæ puritatis, solatium, item in necessitatibus corporalibus decens subsidium, ac filii nutritium. Tum ut præsignaretur in Virgine, sponsa, & Christi matre, Ecclesia, quæ est simul virgo, sponsa Christi ac mater fecunda.

Auctoritates in speciem opposita solum excludunt matrimonium conjugatum.

Dum autem nonnulli Patres indicant Iosephum fuisse penè maritum, Mariam futuram conjugem &c. significant solum intercessisse matrimonium ratum sine copula conjugali.

28. Votum virginitatis ab ineunte ætate emissum non obstat sponsalibus de præsentis potius quam de futuro.

Nec obstat, quòd B. Virgo emiserit votum castitatis, idque, juxta *S. Augustinum, D. Bonaventuram, Scotum* & alios communiter contra paucos, etiam antè desponsationem. Immo credibiliter ab ineunte ætate, cum Virgo virginum nullis cedere debeat virginibus, quarum variæ penè infantes virginitatem Domino consecrarunt. Hoc equidem (dico) non obstat: nam si ei non contravenit per sponsalia de futuro (quæ saltem negari non possunt intercessisse) consequenter nec contravenit per sponsalia de præsentis. Ratio autem utriusque est, sive quòd Joseph edoctus de voto addiderit se virginitati servanda non obstiturum, vel quòd etiam per pactum præviè fuerit exclusa obligatio copulæ similitumque actuum conjugalium; sive quòd saltem non habuerit B. Virgo propositum copulam admittendi, utpote edocta per divinam inspirationem sponsum virginitati suæ non nociturum.

Modus concordandi illud cum utriusque.

Votum porro Deiparæ fuit absolutum, etiam ante desponsationem; veluti perfectius ipsam Deo consecrans, & perfectius ceteris præbens exemplum. Aliunde etiam nil obstat.

Tuis votum absolutum gratiam ante desponsationem.

Neque erat virginitas in veteri Lege illicita aut probrosa, ut tradunt Patres, *Hieronymus lib. 1. contra Iovinianum c. 13. Damasceus & alii.* Quare eam coluerunt *Elias, Eliseus, Jeremias, Daniel* cum sociis. Quàmquam juxta *Bedam, Bernardum* & alios Patres ac Doctores Deipara omnium prima virginitatem vovisse putetur; sic ut in hoc quoque verificetur, quod canit Ecclesia. *Sola sine exemplo placuisti Domino nostro Iesu Christo.* Nimirum congruebat tantam perfectionem primò obtingere Reginæ Virginum. Saltem de alio nemine ipsam antecedente simile quid legitur. Quod autem *Deuteron 7.* dicitur: *Non erit apud te sterilis,* etiam respicit pecora: adeòque continet non præceptum, sed fecunditatis (quæ sanè præcipi directè nequit) promissionem. Præterea sterilitas est pœna, Virginitas vero virtus.

Virginitas in lege veteri non fuit illicita neque probrosa.

QUÆSTIO II.

De Conceptione, Nativitate & Infantia Christi.

EXPLICATA desponsatione Matris Virginis, ordo suadet, ut de purissima prolis conceptione post aliquantam cohabitationem subsecutâ ceterisque consequentibus aliquid dicamus.

§. I.

De Conceptione Christi.

CONCEPTIO Christi non est facta statim atque Angelus dixit: *Dominus tecum;* quod proinde non rectè quidam sic accipiunt, q. d. Dominus tecum per incarnationem; nisi (quod credibile est) loquantur de ea mox futura. Quàmvis & hoc minùs placeat, eò quòd potius videatur angelus significare, quòd in præsentis erat Dominus cum ea, per singularem scilicet favorem, unde ortum habeat illa, quam præmiserat in salutatione, plenitudo gratiæ. Alioquin constat adhuc postea dixisse Angelum in futuro: *Ecce concipies &c.* Et Virginem interrogasse: *Quomodo fiet;* Angelum dein respondisse, *Spiritus superveniet in te &c.* Lucas quoque *c. 2.* testatur, quòd nomen Jesu *vocatum est ab Angelo, priusquam in utero conciperetur* quatiq; tempore hujus legationis, qua annuntiabat Incarnationem: patet autem Angelum adhuc postquam dixisset *Dominus tecum,* dixisse *vocabis nomen eius Jesum;* adeoque illud similiter præcessisse incarnationem.

Proinde conceptio Christi non contigit, nisi simul atque B. Virgo consensum præstitit, dicens: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.* Qui quidem consensus in hoc felici foedere ex parte Virginis de congruo exigebatur. Ideoque *neq; mora* (inquit, *Ang. serm. 18. de Sanctis*) *reversetur nuntius, & virginali thalamum ingreditur Christus.*

In hac porro castissima conceptione sine viri omnisque libidinis interventu, Spiritus sanctus ex purissimis sanguinibus B. Virginis in instanti formavit & organizavit in utero virgineo carnem Christi, B. Virgineo instar ceterarum matrum concurrente. Nam in primis ut Christus homo non solum existimaretur, sed verè esset factus ex semine David secundum carnem, urhabet Apostolus *Rom 1.* non satis erat quòd Joseph ita esset ex David, sed insuper debebat caro ipsius Christi formari ex carne descendente ex David, scilicet ex carne B. Virginis. Ideoque Christus est etiam filius Abraham ipsiusque Adæ, scilicet secundum originem & corpulentam substantiam, non tamen secundum seminalem rationem; sicut caro ceterorum hominum.

Non tamen Abraham dicitur nisi L.

Christi est dicitur gela. Dicitur nisi L.

Sed ad præsentem verbum B. Virgo tui formam dicitur nisi L.

Cur id dicitur, gnis.

num, qui cum libidine ex semine viri seu commixtione seminum concipiuntur. Ob quod etiam Christi conceptio ex se erat omnino immunis à peccato ac peccati debito. Hinc quoque *D. Bonaventura d. 3. p. 2. a. 1. q. 2.* & reliqui Theologi post *S. Augustinum* tradunt Christum secundum carnem non fuisse decimatam in Abraham, quando decimas obtulit Melchisedech, prout Levi fuisse in Abraham decimatam tradit Apostolus *ad Hebr. 7.* eò quod decimatio præsignabat futuram curationem, adeoq; non pertinebat ad Christum, qui non erat in lumbis Abraham, sicut curatione indigens (prout illi qui secundum concupiscentiam seminalem ab illo procedunt) sed sicut medicina.

Non fuit tamen in Abraham decimatus, nisi Levi.

31. Qualem concupiscentiam adhibuerit Deipara.

Ceterum sicut ceteræ matres non tantum administrant materiam, sed etiam activè concurrunt, tum vitaliter attrahendo materiam ad locum debitum, tum illam calore naturali fovendo, tum fetum ipsum organizando (quem postremam concursum post Aristotelem negat *D. Thomas* & quidam alii: sed admittit *Galenus* & ceteri medici ac *D. Bonaventura*, *Socius* aliique passim) sic quoque B. Virgo ad conceptionem Christi concurrat, tum subministrando materiam eamque totam, tum activè modis præallegatis, Spiritu sancto per vim infinitam in & cum Virgine operante, ac defectum activitatis naturalis, insufficientis ad tam subitam & miraculosam conceptionem, supplete. Denique fetum conceptum & animatum novem mensibus in utero fovit & nutrit.

Porrò manifestè repugnat Scripturæ *Lucæ 1.* dicenti: *Ecce concipies in utero*, error iste, qui circa tempora *Cajetani* prodiit, & ponebat Christum conceptum circa cor B. Virginis, ex tribus guttis sanguinis cordis. Idem proinde merito damnatus est Romæ, præsentente *Cajetano*, ut ipse testatur in *3. p. 9. 31. a. 5.*

Dubitatur autem, an B. Virgo ministraverit formando foetui etiam semen; eò quod varæ auctoritates solum expriment purissimum sanguinem, & alioquin semen mulieris ad generationem non requiritur. Immo *Damasceus l. 3. de fide cap. 2.* excludit seminis emissionem. Quare sic censet *D. Thomas* & alii. Rectius tamen dicitur cum *D. Bonaventura 3. d. 4. art. 3. q. 1. Scotus* & aliis passim, quod caro Christi sit formata ex semine purissimo Deiparæ: cum semen etiam muliebre ad generationem communem concurrat, immo sit juxta Medicos necessarium. Semen autem honestiori verbo in auctoritatibus appellatur sanguis, à quo originem habet, & fortè solum per quasdam qualitates distinguitur. Indeque cognati secundum carnem dicuntur consanguinei potius, quam conseminei. Humor itaque ille juxta *D. Bonaventuram 3. d. 3. p. 1. in Expositione textus dub. 3.* sanguis dicitur in comparatione ad illud, unde processit; caro in com-

paratione ad illud quod ex ipso fit: semen verò, quantum ad formam quam habet. *Damasceus* autem negat solum seminis virilis emissionem, ut patet ex contextu, prout citat *Magister d. 3.* Et quamquam loqueretur de semine virginis, foret intelligendus de emissionem libidinosam, seu cum motu concupiscentiæ. Habenda tamen hic in loquendo reverentia, neque curiosius singula sunt pertractanda, ut rectè monet *D. Bonav. d. 4. art. 2. q. 1. ad 2.*

Ex dictis patet primò, B. Virginem esse verè & propriè Matrem Christi. Immo si velimus sentire rectè & loqui, inquit *S. Bonaventura d. 4. a. 3. q. 1. in corp.* veriori modo fuit Virgo Mater Christi, quam sit aliqua Mater filii sui, quia videlicet tota substantia Christi fuit de matre sua, secus quam aliorum filiorum de matribus suis. Non obstantè quoque conceptione miraculosâ, censetur Christus Virginis filius naturalis, tum ex parte materiæ ministratæ, tum ex parte termini conceptionis, scilicet naturæ assumptæ, tum denique ex parte loci ordinarii generationis & activitatis naturalis Deiparæ, etsi per supernaturale comprincipium elevatæ.

33. Ex his patet B. Virginem esse verè & propriè Matrem Christi; immo verius quàm cetera sint matres suarum prolium.

Patet secundò, B. Virginem verè & propriè esse ac dici genitricem Dei seu Deiparam; concepit enim seu genuit Christum seu illud suppositum (ad suppositum autem terminatur generatio) quod verè est Deus; etsi solum secundum carnem: sicut Anna verè est & dicitur mater Samuelis (idem est de ceteris) etsi non secundum potiore partem, scilicet animam, sed tantum secundum carnem ipsum produxerit vel materiam ministraverit. Unde sic semper credit Ecclesia Catholica, & novitatem oppositam Nestori magno zelo damnavit in Concilio Ephesino & alijs Conciliis. Idem insinuat satis Scriptura *Lucæ 1.* ubi dixit Angelus B. Virginem concepturam & parituram filium, qui *Filius Altissimi*, adeoque *Deus vocabitur*. Et infra: *Quod nascetur ex te sanctum vocabitur Filius Dei*. Et infra Elisabeth ad Virginem ait: *Vnde hoc mihi, ut veniat Mater Domini mei ad me*. Extirpato nunc errore Nestorii communiter B. Virginem vocamus, & Matrem Christi & Matrem Dei, cum imploramus oculos misericordiæ suæ ad nos converti, quamvis aliquando reperitur apud Patres non ita probatum vocabulum *Christotocos* seu *Christipara*, eò quod nequam Nestorius cum patre ejus diaboło illud invenisset & usurpasset in destructionem vocis *Theotocos* seu *Deipara*, quasi scilicet purum hominem genuisset, ideoque hæreticus sub illo volebat occultare venenum, ut rectè *D. Bonaventura d. 4. a. 3. q. 3.*

34. B. Virgo est etiam propriè Mater Dei.

Petes I. An Spiritus sanctus dicendus est Pater Christi? Resp. Neg. cum *D. Thomas, D. Bonaventura* & reliquis Theologis post *Toletanum XI.* eò quod paternitas fundetur

35. Cur Spiritus sanctus dici nequeat pater Christi.

in generatione, quæ est productio viventis à vivente secundum similitudinem in natura seu specie infimâ; qualiter non procedit Christus secundum humanam naturam (secundum divinam procedit à solo Patre) in qua utique non est ita similis seu consubstantialis Spiritui Sancto.

36.

Præter filiationem divinam est in Christo relatio realis filiationis ad matrem.

Petes II. An sicut in Christo constat duplicem esse nativitatem, æternam scilicet ex Patre, temporalem ex Matre, sic etiam sit duplex filio realis? Negat D. Thomas & quidam alii, eò quod subjectum filiationis non sit natura, sed ipsa persona; quæ cum in Christo sit divina, nequit esse capax in tempore novæ filiationis realis, etsi in Matre sit realis relatio maternitatis. Sed meritò hoc fundamentum rejicit Scotus & plerique alii, eò quod subjectum denominationis filiationis sit quidem ipsum suppositum, subjectum tamen inhætionis sit ipsa natura humana, quæ proinde in Christo est capax novæ filiationis realis ad matrem, non minùs quàm ipsa mater est capax realis maternitatis. Et hæc quidem omnino dicenda sunt, supposita (quam etiam D. Thomas supponit) doctrinâ, quod hujusmodi relationes prædicamentales sint reales ipsi generationi activæ superadditæ. Qui verò id negant, consequenter dicunt B. Virginem realiter dici matrem, & Christum ejus filium ab ipsa generatione præterita, citra aliam realem relationem superadditam. Quod pendet à quæstione merè philosophica.

Posto quid simile dicitur in ceteris hominibus seu proliis.

§. II.

De Nativitate & Circumcisione Christi.

37.

POST conceptionem Christi divinâ providentiâ contigit, ut Octavianus Imperator curaret describi universum orbem Romanum scilicet. Idemque descendit etiam S. Joseph à Galilæa de civitate Nazareth, loco domicilii sui, in civitatem David, quæ vocatur Bethlehem (cum dictam Ephrata Gen. 35. & 48. Ob quod etiam Michæ 5. dicitur: *Et tu Bethlehem Ephrata &c.*) ut describeretur cum Maria desponsata, sed non cognitâ, uxore pregnante, partuique vicinâ, denuntiando scilicet nomina & familiam, & persoluto censu subjectos se Imperatori profitendo. Completis igitur novem mensibus & sex diebus, qui intercurrunt inter 25. Martii, quo conceptus, & 25. Decembris, quo natus est Christus, juxta receptam traditionem, Enixa est puerpera Filium suum primogenitum & unigenitum, clauso utero, & consequenter sine dolore (quod docent Patres & Doctores communiter, & canit Ecclesia in officio Circumcisionis) qui ex violenta partium distentione (quæ absuit) natura-

lifer subsequutus fuisset; ut & sine corruptione conceperat, eadem mater & obstetrix; quæ ipsa proinde fasciis pauperculus infan-tem involvit, ipsa in præsepio reclinavit, postquam genitum infantulus supplex adorasset. Quam adorationem etiam exprimit Ecclesia in officio Purificationis.

An autem prodierit infans cum solitis sordibus, à quibus proinde illum quoque mundaverit SS. ma ejus Mater, lacte virgineo (ut Quidam) aut aliter, disputatur inter Catholicos Scriptores. Hieronymus, contra Helvidium versus finem cenet prodiiisse solito membranarum tegmine circumvolutum; & (ut addit Epist. 21. ad Eustochium prope finem) cruentatum: non enim (inquit loco prius citate) *erubescimus, non silemus, quanto sumus humiliora quæ pro me passus est, tanto plus ei debeo.* Alii tamen Patres contrarium significant. Et signanter Patres Concilii Quinisexti in Trullo celebrati, indeque Trullani appellati Can. 79. *absque ullo secundinis* (ut habent postremæ Editiones correctiores; etsi Carranza in Summa Concil. quasi ex versione Gentiani Herveti legat *absque ullo dolore*, prout etiam habet Franciscus Longus in Summa Concil.) *Virginis partum continentur.* Et quaquam canones isti non sint irrefragabilis auctoritatis, numerosa tamen copia Patrum (qui convenerant) fundat non leve argumentum in re alioquin non adversâ sensui Ecclesiæ. Quod si ob reverentiam sacri partus ita teneatur, dicendum consequenter est, membranas istas cum sordibus divinâ virtute in aliam materiam resolutas, vel in alium locum translatas: quibus interim clausus utero infans Deus, ab initio conceptionis plenissimè utens ratione, pro nostra salute tot mensibus patienter tulerat involvi.

Octavo die juxta præscriptum legis dignatus est puer Jesus circumcidi, etsi lege non teneretur: idque tum ut Judæis aniam cavillandi adimeret, tum ut suscipiendo figuram impleverit veritatem, tum ut se carnem nostræ similem assumpsisse demonstraret, tum ut nobis obedientiam legis commendaret: tum denique quia per circumcisionem populus Dei consignabatur, divinoque cultu deputabatur. Quæ ratio etiam locum habebat in Christo. Quod autem dicitur Luca 2. *postquam consummati sunt dies octo*; intellige, sufficienter ad hoc usque juxta præscriptum legis (quæ præscribit diem octavum) circumcideretur puer. Sive phrasi Scripturæ non insolitâ censetur octo consummati quibus septem integros præcedentes, & octavum diem per synecdocham acceptum & consummatum pro parte. Sicut Gen. 40. dicitur futurum post tres dies, quod tamen impletum fuit die tertio. Circumcisus autem fuit in Bethlehem, sive à Matre, ut quidam; sive à Joseph, ut alii, sive ab aliis Judæis deputatis ad hoc ministerium

Quaest. II. De Conceptione, Nativitate & Infantia Christi. §. III. 75

rium per principes sacerdotum in singulis civitatibus & villis; prout fieri solitum putat Augustinus 1. 2. contra Parmenianum c. 17. Et in praesenti conduxisset ad hoc, ut veritas circumcissionis Christi per publicum extraneorum testimonium esset extra suspicionem.

§. III.

De Epiphania seu Manifestatione pueri Iesu.

CIRCA manifestationem Christi jam nati constat illum fuisse manifestatum per Angelum ipsa nocte Natalis aliquibus pastoribus Judaeis in vicinia pernoctantibus, gregemque contra feras ac fures custodientibus in agro; quod etiam hyeme in regionibus calidis frequens est. Constat etiam fuisse die quadagesimo à nativitate, scilicet in die purificationis, manifestatum in templo Hierosolymitano per Simeonem, virum annosum & justum (quod fuerit sacerdos, non constat; cum Scriptura id taceat, quod verosimiliter alioquin non tacuisset) & Annam viduam prophetissam. Constat denique fuisse manifestatum in Oriente Gentibus per stellam: uti etiam in aliis mundi partibus feruntur alia signa nativitatis Christi non defuisse; prout videre est apud Baronium in apparatu ad Annales, & alios Auctores.

tur Saba. Quare & incolae Arabiae felices olim Sabæi sunt appellati. Ad idem facit, tum loci congrua propinquitas cum Judæa in quam adjuvi à dromedariis vel camelis tam brevi venire poterant, ut die decimâ tertiâ adorarent Jesum in Bethlehem: tum qualitas munerum oblatorum, quibus Arabia abundat: tum quod Ecclesia utatur in festo Epiphaniæ Scripturis appositis ad praesens intentum, Psal. 71. Reges Arabum & Saba dona adducunt &c. Et Isaia 60. Inundatio camelorum operiet te, dromedarii Madian & Ephra. Omnes de Saba venient aurum & thus deferentes. Denique huc facit, quod juxta Hieronymum, Leonem Papam & plures alios Patres hi Magi commoti sint vaticinio Balaam in Moab prolato, & per traditionem accepto, de quo Numer. 24. Orietur stella ex Jacob, & consurget virga de Israel. Moab verò est in Arabia, teste Hieron. in c. 15. Isaia & lib. de Locis Hebraicis.

Tertiò observandum, stellam, quæ noviter Magis apparuit, non fuisse astrum caeleste, ex creatis initio mundi, ut est communis Patrum & Doctorum sententia; sed formatam esse ex materia sublunari ministerio angelico, quo etiam tam motum quam statum accepit. Neque enim antea, neque deinceps visa fuit. Deinde habebat motum inconstantem & non continuum, apparebat etiam mediâ die, præterea nunc apparebat, nunc delitescibat. Erat denique terræ adeò vicina, ut distinctè demonstraret domum, & veniens staret super ubi erat puer, quod non rectè consistit cum tam immensa astrorum distantia à nobis.

Quartò observandum hanc stellam non apparuisse biennio ante natalem Christi, sed ipso natalis die, ut habet communis doctrina, & favet Aug. Serm. 4. de Epiphania (et si Serm. 7. de Eodem festo, & Serm. 1. inter editos à parisiensibus oppositum tradat) & alii communiter. Nam Magi illam acceperunt tamquam signum nati regis, dicentes: Vbi est, qui natus est, rex Iudeorum? vidimus enim stellam eius in Oriente, scilicet existentes, ut quidam; vel potius stellam in oriente constitutam, quod ipsa vicinior terræ foret, quam ut in Judæa existens congruè apparere potuisset constitutis in Arabia; ut alii passim. Deinde cur alioquin biennio expectassent vel eo elapso scivissent jam natum infantem; quod utique illos ante adventum suum pro indubitato tenuisse, constat ex modo interrogandi, cum non interrogent de nativitate, sed eam supponentes, de solo loco: Vbi est, qui natus est &c. Denique aliàs Herodes occidisset infantes, etiam plus quam biennio natos, cum biennium jam ante adventum Magorum effluxisset, & adhuc post eorum recessum effluerint aliquot menses ante cædem innocentium.

Quintò observandum, Magos adorasse Christum, non biennio post nativitatem illius,

43. Stella quam viderant non erat astrum caeleste.

44. Coepit apparere primum in ipso Natali Domini.

45. Magi adoraverunt Christum.

40. Nativitas Christi à. verosimiliter manifestata fuit.

Signanter per stellam tribus magis.

41. Qui à sapientia & peritia astrorum sic dicti fuerunt.

videmur non regali.

42. Venerunt ex Arabia fatis.

Agg.

certum.

Herinc Sum. Theol. Pars IV.

raverunt
Iesum in
Bethlehem
decimoter-
tio post na-
tivitatem
die.

lius, ut voluit Epiphanius, nec post oblationem pueri Iesu in templo; sed tertio decimo post nativitatem die, dromedario-
rum velocitate adjuutos pervenisse in Beth-
lehem, ibique Christum adorasse. Sic enim habet antiqua traditio Ecclesiastica, cui nil æquale aut præponderans potest opponi. Modus quoque loquendi Sacræ Historiæ *Matth. 2.* illos protinus venisse insinuat: *Cum natus esset Iesus in Bethlehem Iudæ, ecce Magi ab Oriente venerunt &c.* Denique aliàs non invenissent amplius puerum in Bethlehem; cum post oblationem pueri in templo parentes discesserint ad pristinum domicilium in Nazareth, juxta illud *Lucæ 2. Et ut persecerunt omnia secundum legem Domini, reversi sunt in Galilaam, in civitatem suam Nazareth;* quousque scilicet Angelus monuit Iosephum de fuga in Ægyptum ob persecutionem Herodianam. An verò adhuc repererint infantem in spelunca seu stabulo, loco nativitatis seu in præsepio, dubitant Nonnulli, aut etiam negant. Affirmant tamen plerique Patres & Doctores, & consonat Ecclesiâ canens: *Hodie stella Magos duxit ad præsepium.* Nec aliquid multum urget in oppositum. Quod autem Nonnulli censent Deiparam cessante jam copiâ hospitem facile deinceps reperisse domum hospiti, solvi potest, dicendo, quòd paupertatis causâ & amore, aut etiam ratione occultæ Dei providentiæ id non fecerit; vel fortè quòd descriptio ista aut multitudo adventantium pluribus diebus perseveraverit.

46.

Dices: Hærodes diligenter didicit tempus stellæ quæ apparuit Magis, quo scilicet tempore cœperit apparere, & postea videns quoniam illius esset à Magis, occidit omnes pueros à bimatu & infra secundum tempus quod exquisierat à Magis, ut refertur *Matth. 2.* Igitur videtur stellâ à biennio circiter apparuisse, sive ante natale Christi, sive ante adorationem Magorum. Resp. Neg. Conf. Nam Herodes ex furore & timore extendit tempus, veritus ne fortè ante exortum stellæ Christus esset natus, vel grandior esset ceteris, sicut ad majorem cautelam extendit locum, occidendo nimirum pueros masculos etiam in omnibus finibus Bethlehem. Quare processit secundum tempus quod exquisierat à Magis, id est, quod subdola exquisitio à Magis factâ ipse sibi callidè præscripserat ad effectum certius consequendum. Biennium autem computandum est, non ab adventu Magorum, sed ab edicto Herodis, aliquanto post tempore lato; etsi secus putarit Baronius. Nonnulli etiam ly *secundum tempus*, subtilius fortè quàm solidius, solum referendum putant ad ly & *infra*; q. d. Occidit omnes masculos incipiendo à bimulis usque ad recens natos secundum tempus quo cœperat stella apparere, quasi nempe postea natos non occiderit. Quod tamen genio crudelissimi & ambitiosissimi tyranni, & tantæ extensioni

Cur Herodes
occiderit in-
fantes à bi-
matis & in-
fra.

ad bimatum & loca vicina tinnus congruit; ut proinde credibile sit ipsum etiam occidisse infantes post Christum natos, ut securius intentum suum obtineret.

Observandum denique Magos singulos obtulisse probabilissimè tria munera, quæ non carebant mysterio speciali; ut omnes Patres constanter advertunt: quidquid impudenter exhiberet *Calvinius*: aurum quidem tamquam Regi magno, thus tamquam Deo, myrrham tamquam homini pro nobis morituro.

§. IV.

De Oblatione pueri Iesu in templo & Purificatione Deiparæ.

Nunc sequitur agendum de Oblatione pueri Iesu in templo Jerosolymitano, & purificatione Mariæ, quæ contigit quadagesimo die à nativitate Domini. Quando per præsentiam Verbi incarnati in templo præfato cœpit impleri illud *Aggei 2. Et veniet desideratus cunctis Gentibus: & implebo domum istam gloria..... magna erit gloria domus istius novissima plus quàm prima.* Et illud *Malach. 3. Et statim veniet ad templum suum dominator quem vos quaritis &c.*

Sciendum porrò veteri Lege duo fuisse sancita. Primum, ut omne primogenitum offerretur & consecraretur Domino, velut peculium ejusdem speciale; idque intuitu beneficii à Deo præstiti populo, quem ut liberaret à servitute Ægypti, occiderat omnè primogenitum in terra Ægypti ab homine usque ad pecus. Quare primogenita mundorum animalium immolabantur Deo, primogenita verò hominum redimebantur quinque siclis, eò quod Levitæ subrogati forent loco primogenitorum ad servitium Deo. Quæ omnia patent *Exodi 13. & Numer. 8. & 18.* Secundum erat generalius, ut nempe mulier, quæ suscepto semine pepererit masculum, immunda effet quadraginta diebus, septem quidem juxta dies separationis menstruæ; id est, instar mulieris menstruatæ, quæ quidquid tan-
gebat, immundum reddebat, etiam homines; deinde aliis triginta tribus juxta situm observatu faciliorem, quo ratione profluvii sanguinis arcebat à Sanctuario & contactu rei sanctæ. Die vero quadagesimo mundanda accedebat ad templum, offerens agnum in holocaustum, quod credebatur Deo in gratiarum actionem pro felici partu, & pullum columbæ vel turturæ pro peccato, scilicet legalis immunditiæ, à qua mulier purgabatur: aut si pauper erat, loco agni alterum turturæ aut pullum columbæ. Orabatque pro ea sacerdos, & sic mundabatur; ut habetur *Levit. 12.* Porro ad purgationem matris necesse non

non erat adesse infantem, cumque offerri. Quando tamen erat primogenitus, ideoque consecrandus Domino, sed opportunè semper fiebat cum purificatione matris, quæ citius ingredi templum prohibebatur.

Utramque hanc legem B. Virgo in se & prole suâ servavit; ut patet *Luca 2.* ob similes ex parte rationes, ob quas adimpleri curavit legem Circumcisionis, et si citra obligationem. Nam quod ad legem primogenitorum offerendorum spectat, Lex vetus non comprehendebat hunc infantulum tanquam propriam materiam legis, adedque nequidem indirectè & ex consequenti erat obligata Deipara ad ejus oblationem ac redemptionem faciendam. Alioquin per ipsa verba legis non Excluebatur Christus infantulus (quidquid velit *Suarez & Sylvius*) quia lex indistinctè loquitur de primogenitis, et si juxta modum nascendi usitatum adhibeat verbum apertionis vulvæ; quæ est periphrasis primogeniti. Quæ etiam Evangelista *Lucas cap. 2.* significat verba legis quadrare in Christum.

Quod ad legem purificationis attinet, ea similiter juxta communem Patrum & Doctorum sententiam non obligabat Deiparam. Nam lex illa loquitur de muliere quæ suscepto semine pepererit masculum, adedque verbis legis non comprehendebatur Deipara, quæ conceperat de Spiritu sancto. Adde fœdos illos sanguinis & sordium fluxus, quibus puerperæ purgantur, non fuisse in Deipara, quæ sine dolore, naturæque contumeliâ peperit. Quæ tamen cessatio finis in casu particulari videretur non sufficere, si (quod nonnulli Interpretes contendunt contra *Hieronymum & alios Patres passim*) alioquin verba legis generalia etiam comprehenderent Deiparam.

Circa oblationem verò ad Deiparam faciendam notandum est, illam fuisse factam à Deipara more pauperum, scilicet offerendo par turturum, aut duos pullos columbarum. Oblationem autem unius ex columbis seu turturibus pro peccato faciendam, debuisse vi legis pro peccato seu immunditiâ ipsius parientis tollendâ fieri; ut satis aperte docet contextus *Levit. 12.* ubi subjungitur: *Et orabis pro ea*, puerperâ, scilicet Sacerdos, & sic mundabitur. Deinde non alia legitur ceremonia legalis, quâ immunditia legalis puerperæ mundaretur, præter hanc. Infans quoque (ut satis constat) non debebat adesse, ipseque erat jam antè mundatus ab originali; nusquam autem legitur ipsum subjacuisse immunditiæ legali, quæ hujusmodi expiatione indigeret. Quare ita censet *Lyranus*, *Abulenſis* & alii passim; et si *S. Augustinus* & quidam alii sentiant sacrificium fuisse offerendum pro peccato ipsius infantis, & *Suarez* existimet fuisse offerendum tam pro infante quam pro matre. Quibus non favet, quòd in lege *Levit. 12.* dicitur

Herincx Sum. Theol. Pars IV.

tur pro filio sive pro filia: id enim (ut ipse *Suarez* fatetur) non afficit quod sequitur; *Deseret agnum &c.* sed quod præcedit, *Cum expleti fuerint dies purificationis*, pro filio nempe vel filia, seu ob partum filii vel filia explendi. Agnus enim in holocaustum, & non pro peccato pœlis, jam antè ab originali purgatæ erat offerendus. Similiter quod *Luca 2.* dicitur: *Et cum inducerent puerum Jesum parentes ejus, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo*; intellige, sistendo eum Domino tanquam primogenitum. Vel significatur generatim, quod ejus causâ fiebat, ut mox dicitur. Quod denique in Ecclesiastico officio ad imitationem verborum Scripturæ canitur, *Obtulerunt pro eo Domino par turturum aut duos pullos columbarum* (incertum quid horum obtulerint) intellige sic, ut pro eo sit idem, quod ejus causâ, ratione scilicet partus seu generationis ipsius.

§. V.

De Actis in reliqua Christi ætate usque ad Baptismum.

HORUM duntaxat synopsis brevissimam damus, plura relinquentes Expositoribus S. Scripturæ. Itaque post purificationem parentes sunt reversi cum puero Jesu in Nazareth, ut indicatur *Luca 2.* Ubi Joseph in somnis admonitus fugit cum Deipara & infante in Ægyptum, mansitque ibi usque ad obitum Herodis: quantum autem temporis præcisè intercurrerit, plane incertum est; cum plerique varios annos numerent, alii plures, alii pauciores. Si tamen Josephi & Dionis auctoritati deseramus, dicendum foret consequenter, fatente *Petavio l. 13. de Doctrina temporum in tabulis annorum* Christum natum Augusto 12. & Cornelio Sullâ consulibus, & Herodem mortuum esse anno sequenti, eodem scilicet quo Christus fugerat in Ægyptum.

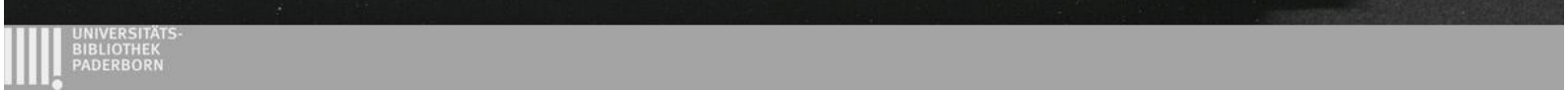
Tum Herodes (ut habetur *Matth. 2.*) videns quoniam illusus esset à Magis, auctores scilicet mirabilibus, quæ in templo die purificationis contigerant; cum antea facile sibi persuasisset Magos spe frustratos non fuisse ausos regredi præ pudore, vel aliis implicitus ad id non advertisset, cepit se convertere ad cædem infantium innocentium.

Post mortem Herodis monitu Angelii Joseph reversus in Nazareth habitavit. Puer autem crescebat & confortabatur plenus sapientiâ, & gratia Dei erat in illo. Et ibant parentes ejus per omnes annos in Jerusalem ad templum, etiam Deipara pro sua pietate, et si alioquin lex præscribens ut id ter in anno fiat, scilicet in Pentecoste, festo Tabernaculorum, & Paschæ solos

mascu-

49. Nentra ligabat Deiparam.
Probatur de lege primogenitorum.
Probatur idem de lege puerperarum.
Oblatio turturis vel pullos columbarum pro peccato non fiebat secundum legem pro peccato prole, sed pro legali immunditia matris.

§ I. Christi fuga in Ægyptum.
§ II. Reliqua Christi gesta usque ad Baptismum.

maſculos reſpiceret. Fiebat autem id, quantum licuit, comitante parvulo, quem proinde factum annorum duodecim, cum in reditu parentes exiſtimarent more ſolito eſſe in comitatu, & non inveniētes, reverſi ſunt in Jeruſalem, ubi illum poſt triduum, id eſt, tertio die invenerunt in certa parte templi ad docendum legem & diſputandum deputatā ſedentem in medio Doctorum, audientem illos docētes, & interrogantem, ſeu excitantem ex auditis quaſtiones ſive propoſitiones, ut omnes ſtuperent velut rapti ſuper prudentia in proponendis dubiis, & ſuper reſponſis ſimiliter illius ad ea quae ab ipſo interrogabantur. Poſt hæc deſcendit cum parentibus in Nazareth, & erat factus ſubditus illis, perferens pariter labores, quibus quotidianum ſibi victum quaeritabant; proficiēſque jugiter ætate, & effectis ac ſignis ſapientiæ & gratiæ. Sicque complexa manet cum Evangelisſtis Chriſti infantia, pueritia & ætas reliqua, uſque ad baptiſmum.

QUÆSTIO III.

De Baptiſmo & reliquâ vitâ Chriſti uſque ad paſſionem.

§. I.

De Baptiſmo & Jejunio Chriſti.

53.
Baptiſmus
Ioannis
quando coe-
perit.

ANNO quinto decimo imperii Tiberii Cæſaris filii adoptivi Octaviani Auguſti, coepit Præcurſor Chriſti prædicare & dare baptiſmum poenitentiae præambulum & diſpoſitivum ad baptiſmum Chriſti. Quem inter ceteros etiam ipſe Chriſtus ſuſcepit, eodem anno, idque dum erat incipiens quaſi annorum triginta, ut refertur *Luca 3.*

Fuit à Deo
inſpiratus.

Ubi in primis certum eſt baptiſmum Ioannis fuiſſe inſpirativè à Deo, quatenus illum in genere inſpiravit, & inſpirando mandavit juxta illud ipſius Præcurſoris *Ioan. 1. Qui miſit me baptizare, ille mihi dixit.* Ipſe autem Ioannes Baptiſta ritum baptizandi inſtituit, à quo proinde baptiſmus Ioannis dictus fuit, ut tradit *Bellarminus l. 1. de Baptiſmo cap. 20.* ſicut baptiſmus novæ legis à quovis conſeratur, baptiſmus Chriſti dicitur, non Petri, Pauli &c. ne alius quàm Chriſtus videatur auctor, ut notavit *Aug. l. 5. de Baptiſmo c. 13.* & alibi. Fuit præterea idem baptiſmus à Joanne collatus: an etiam à Diſcipulis, non conſtat, quòd ita. An inſuper fuerit datus cum certa forma, incertum eſt, & variant Doctores. Conſtat ſaltem ſatis non fuiſſe datum in forma baptiſmi Chriſti. Præterea certum eſt ipſum non contuliſſe gratiam ex opere operato, eiſque, qui illum ſuſceperant, fuiſſe adhuc

A Joanne
inſtitutus.

Et datus.

An vel quâ
formâ, in-
certum.

Non contulit
gratiam.

neceſſarium baptiſmum Chriſti, poſtquam lex Chriſtiana coepiſſet obligare; uti coepit poſt paſſionem Chriſti & miſſionem Spiritus ſancti. Ude baptizati Joannis baptiſmate adhuc juſſi fuerunt baptizari ab Apoſtoliſtis baptiſmo Chriſti.

An denique Joannes fuerit viciffim baptizatus à Chriſto baptiſmo ipſius Chriſti, incertum eſt. Nam quòd ſic cenſet veriſimillimum *Amicus*, ex verbis ipſius Præcurſoris *Matth. 3. Ego à te deberi baptizari, & reſponſione Chriſti: Sine modo, ſic enim decet nos implere omnem juſtitiam.* q. d. Exequere nunc quòd dico, ego poſtea faciam quòd petis. Sed Joannes ibi non petiit baptiſmum fluminis, neque Chriſtus per conſequens illum promittit. Solum enim ſignificat Joannes, quòd potiùs indigeret abluì à Chriſto, non baptiſmo aquæ, quem necdum ratio temporis poſtulat, ſed Spiritus ſancti & ignis, quem ſuprà prædixerat, idque quia illo debuerat ab originali & à quotidianis purgari. Quare nec Patres expreſſerunt aliter quàm in Spiritu, ut *Hieronymus*, vel in cruore & baptiſmo fluminis, ut *Nazianzenus* fuiſſe baptizatum. Ideoque veriſimilius eſſe putat *Abulenſis q. 78. in c. 3. Matth.* Joannem non fuiſſe à Chriſto baptizatum.

Ratio porro ob quam Chriſtus Dominus ſuſceperit baptiſma Joannis assignari ſolet, tum ut ſuo baptiſmo ſanctificaret aquas, eiſque vim regenerandi daret, eas deſtinando ad baptiſmum à ſe inſtituendum, tum ut baptiſmum Joannis comprobaret, tum ut humilitati exemplum præberet, tum ut peccati in ſe incapax, peccata totius naturæ in ſe & per ſe abluenda ſignificaret, tum ut medicus ægris aſſimilatus, ægrotis eò eſſet gravior, quò familiarior; tum ut homines ad baptiſmum ſuum invitaret, tum ut teſtimonium cæleſte ei redderetur, tum denique ut per deſceſſum columbæ ſignificaret gratiam Spiritus ſancti annectendam baptiſmo Fideiſum. Quare decentiam ſuſcipiendi à ſe baptiſmatis ipſe declarat *Matth. 3. Sine modo, ſic enim decet nos adimplere omnem juſtitiam.*

Gravis autem & interminabilis eſt controverſia inter Doctores de præciſa Chriſti ætate in ſuſceptione baptiſmi. Nam Varii putant Chriſtum fuiſſe baptizatum anno ætatis trigefimo inchoato. Quibus præter varios Patres favere videtur, quòd *Lucas c. 3. ait: Et ipſe Jeſus erat incipiens quaſi annorum triginta.* Alii putant id factum anno trigefimo expleto. Alii denique noviffimè cenſent eſſe baptizatum anno trigefimo primo expleto, & trigefimo ſecundo per tredecim dies inchoato. Hi verò ſic exponunt verba *Lucæ*, ut ſolum voluerit ſignificare, quòd Chriſtus eſſet triginta annorum circiter ſeu plus minus; præſertim quia in ætatibus ſeu annis exprimendis rotundi numeri in Scriptura sæpè assignantur. Quòd autem Evangelisſta dicit *incipiens* intelligunt hi, quòd non afficiat

annos